

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Захарін Сергій Володимирович

д.екон.н.

головний науковий співробітник відділу

історії та філософії освіти

Інституту педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Вступ. Потреба освіти дорослих сьогодні визначається в першу чергу тим, що українська держава та суспільство зазнало багатьох трансформацій від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Сфера освіти, одна з найбільш постраждалих від війни, стикається з новими викликами. Назріла повна перебудова існуючої системи освіти, оскільки вона вже не відповідає сучасним вимогам і не готує вчасно людей для вирішення нових глобальних проблем.

Освіта супроводжує (або має супроводжувати) людину протягом усього життя. Така освіта є запорукою початку нового життя, допомагає вирішити життєві та професійні проблеми та покращити особисте, сімейне, професійне та громадське життя. Саме тому є безперервної освіта дорослих, яка є на часі актуальним, оскільки несе в собі великі ідеї, бачення на покращення в освіті.

Метою роботи розкрити проблему дорослих на сучасному етапі.

Матеріали та методи. Для визначення теоретичних основ обраної проблеми опрацьовано джерельну базу досліджуваного періоду, філософську, психологічну та історико-педагогічну літературу.

Результати і обговорення. Нині найбільш невід'ємною частиною безперервної освіти є освіта дорослих, яка за змістом, формою, технологією, методами і методиками навчання якісно відрізняється від інших освітніх галузей. Вона може суттєво змінити життя та відкрити нові можливості: навчатися у системах формальної, неформальної та інформальної освіти, розкривати свій мистецький та культурний потенціал, вести здоровий спосіб

життя, покращувати можливості працевлаштування [2].

Освіта дорослих є саме тим складником загальної освітньої системи, який забезпечує постійний і безперервний процес підвищення рівня освіченості населення. Освіту дорослих розглядають як один із механізмів зміцнення суспільства та підвищення якості життя, що вкрай важливо для нашого суспільства, яке перебуває у війні.

Необхідно зазначити, що і на сьогодні залишаються під питанням реалізація права кожної дорослої людини на навчання впродовж життя; доступність різних програм освіти дорослих для всіх груп населення, залежно від їхніх потреб; рівність провайдерів освіти дорослих, зокрема в доступі до фінансування з публічних бюджетів. До того ж у нас немає статистичних даних про кількість здобувачів освіти серед дорослого населення, про суб'єктів освітньої діяльності, які надають послуги у сфері освіти дорослих, та наявні освітні програми.

Освіта упродовж життя може розглядатися як навчання, тривалість якого дорівнює тривалості життя людини. Вона передбачає, що людям необхідно продовжувати вчитися, відновлювати своє навчання протягом усього життєвого шляху.

Однак впродовж років людина змінюється та по-різному піддається навчанню, тому система освіти має бути досить гнучкою. Сьогодні розрізняють не лише середню та додаткову освіту, але і формальну, неформальну, інформальну.

Формальна освіта – вид освіти, яку здобувають за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) [1]. Результати навчання визначені стандартами освіти відповідного освітнього рівня, ступеня та здобуття кваліфікацій, які визнає держава. Здобуття такої освіти відбувається у закладах (загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти, освіти професійної, післядипломної освіти тощо), наукових установах за офіційно встановленими і визнаними державними стандартами. Вона є складовою національної системи

освіти, інституціолізованою, цілеспрямованою, структурованою, спланованою за сприянням державних і визнаних на рівні держави приватних закладів. Формальна освіта молоді та дорослих характеризується їхньою участю в освітніх програмах, після закінчення яких видають документи державного зразка (сертифікати, дипломи тощо), що дають право здійснювати оплачувану професійну діяльність за спеціальністю, обіймати вищі посади, продовжувати здобувати нові знання, вдосконалювати професійні вміння та навички упродовж життя.

Висновки. Отже, неформальна освіта – вид освіти, що уособлює організовану провайдером освітніх послуг навчальну діяльність здобувачів освіти, яка не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти. Може завершуватися присвоєнням професійних або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Неформальна освіта є додатковою та альтернативною щодо формальної освіти у структурі навчання впродовж життя[1]. Щодо її здобувачів вона не має вікових, професійних, інтелектуальних та інших обмежень, слухачами можуть бути представники різних вікових, соціальних та інших груп.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ВУЕ – Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Формальна_освіта (дата звернення: 10 березня 2023).
2. Маніфест з освіти дорослих у XXI столітті. URL: Режим доступу: <http://www.uaod.org.ua/novini/manifest-pro-navchannya-doroslih-u-hh-stolitti/> (дата звернення: 7 березня 2023).